

Valtiovarainvaliokunta, liikennejaosto

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaoston asiantuntijalausuntopyyntö

HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

Pohjois-Savon ELY-keskus kiittää mahdollisuudesta lausua.

Väyläverkon kehittämis- ja kunnossapitohankkeet alueen näkökulmasta

Pohjois-Savon ELY-keskus vastaa alueellisista tienpidon tehtävistä toimialueenaan Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Etelä-Savo.

Väyläviraston osana valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaan (Liikenne 12 -suunnitelma) laatimassa [valtion väyläverkon investointiohjelmassa 2023–2030](#) esitetään Pohjois-Savon ELY-keskuksen toimialueelle 8 maantieverkon kehittämishanketta:

- Vt 5 Savilahden silta, Mikkeli
- Vt 6 Syrjäsalmen silta, Kitee
- Vt 9 parantaminen ja st 562 Lentokentäntien liikennejärjestelyt, Siilinjärvi
- Vt 9 parantaminen Ylämyllyn kohdalla, Liperi
- Vt 23 Karvion kanavan kohdalla, Heinävesi
- Yt 15123 Hätinvirran lossin korvaaminen sillalla, Puumala
- Kt 73 Lieksanjoen silta, Lieksa

Kehittämishankkeiden rahoituksesta ja käynnistämisestä päätetään erikseen valtion talousarviossa. Tässä vaiheessa investointirahoitusta on näköpiirissä listan kolmannelle hankkeelle (vt 9 ja st 562), mikä toteutuessaan voisi mahdollistaa hankkeen käynnistämisen parhaimmillaan vuoden 2023 aikana. Listan 4 viimeisen hankkeen suunnitelmavalmiutta on edistetty, ja niissä kaikissa ovat tiesuunnitelmat tekeillä. Myös kohteen Vt 5 Savilahden silta suunnittelua ollaan käynnistämässä.

ELY-keskuksen tuleville vuosille ennakoidulla perusväylänpidon rahoituksella ei ole juurikaan mahdollista toteuttaa investointihankkeita, vaan lähestulkoon kaikki rahoitus joudutaan kohdentamaan nykyisten maanteiden (päällystetyt tiet, soratiet, maantiesillat, varusteet ja laitteet) hoitoon ja korjauksiin. Vuoden 2023 aikana ei ole mahdollista edistää myöskään valtion väyläverkon investointiohjelmassa esitettyjen maantieverkon parantamishankkeiden (perusväylänpito) toteutusta.

26.10.2022

Perusväylänpidon tilanne nykyisen taloustilanteen ja inflaatiokehityksen olosuhteissa

Perusväylänpidon tilanne ja näkymät ovat huolestuttavat. Maanteiden korjausvelka on kokonaisuudessa kasvanut (=kunto heikentynyt) 2000-luvulla. Käytännössä tämä on seurausta maanteiden kunnostustarpeisiin nähden liian vähäisestä rahoituksesta.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen toimialueella on noin viidennes maamme maanteistä, yhteensä noin 16 000 km. Tästä noin 8400 km on päällystettyjä teitä ja noin 7600 sorapintaisia.

Toimialueemme vilkkaasti liikennöidyt maantiet on pystytty pitämään kohtuullisen hyvässä kunnossa. Sen sijaan noin 6 200 km mittaisen päällystetyn seutu- ja yhdystieverkkomme kunto on heikentynyt siten, että niiden huonokuntoisten päällysteosuuksien kokonaispituus on kasvanut kymmenen vuoden aikana noin 600 kilometristä viime vuoden lopun noin 1100 kilometriin. Syynä tilanteeseen on käytännössä se, ettei vanhentuvia päällysteitä ole pystytty uusimaan riittävän nopealla kierrolla. Vuonna 2010 seutu- ja yhdysteiden päällysteistämme yli 15-vuotiaita oli noin 37 %. Tällä hetkellä prosenttiluku on noin 70 %, ja näiden teiden päällysteiden keski-ikäkin on jo 25 vuotta. Käytännössä näin vanhat päällysteet on käytetty teknisen käyttöikänsä loppuun jo vuosia sitten, vaikka niiden käyttöikää on mahdollisuuksien mukaan jatkettu paikkauksilla.

Myös soratiestöllämme korjausvelka on kasvanut, kun sorateiden toiminnan kannalta välttämättömiä kulutuskerroksen sorastuksia ja ojien perkauksia ei ole voitu tehdä riittävän usein ja kattavasti.

Maantiesiltojemme (yhteensä noin 2250 kpl) huonokuntoisten siltojen määrä on pysynyt pitkään noin sadassa. Kuitenkin samalla tyydyttävässä kunnossa olevien siltojen lukumäärä on kasvanut voimakkaasti (reilussa kymmenessä vuodessa noin seitsemästä sadasta yli tuhanteen), mikä on huolestuttavaa, sillä lähivuosina näistä tulee väistämättä uusia huonokuntoisia.

Julkisen henkilöliikenteen tilanne ja näkymät

Pohjois-Savon ELY-keskus hankkii toimivaltaisena joukkoliikenneviranomaisena markkinaehtoista joukkoliikennettä täydentävää linja-autoliikennettä Itä-Suomessa sekä paikallisliikennettä lisälmen, Pieksämäen sekä Varkauden kaupungeissa.

Kaksivuotinen koronaepidemia romahdutti linja-autoliikenteen matkustajamäärät, minkä seurauksena markkinaehtoisen liikenteen tarjonta väheni radikaalisti, joiltakin yhteysväleiltä joukkoliikennepalvelut hävisivät kokonaan. Talvella ja keväällä 2021–2022 polttoaineiden raju hintojen nousu vähensi osaltaan lisää markkinaehtoisen liikenteen tarjontaa. Pohjois-Savon ELY-keskus on mahdollisuuksien mukaan

26.10.2022

pyrkinyt paikkaamaan poistumaa ostoin ja myös ELY-keskusten yhteishankinnoilla. Lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskus kilpailuttaa keväällä 2023 isoja liikennöintikohteita useilla tiesuunnilla sekä myös paikallisliikenteessä niiden sopimusten päättyessä kesällä 2023. Näillä näkymin hankintakustannukset nousevat merkittävästi aikaisemmasta.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen tarvearvio joukkoliikenteen määrärahasta vuodelle 2023 on noin 9,9 M€. Pohjois-Savon ELY-keskuksen määräraha tulisi säilyttää vähintäänkin nykytasolla, samoin suhteellinen osuus ELY-keskusten määrarahakiintiöstä. Mikäli joukkoliikenteelle myönnettävä määräraha jää nykyisestä tasosta, joudutaan vastaavasti kuntien rahoitusosuuksia nostamaan ELY-keskuksen sopimusliikenteissä ja/tai laskemaan joukkoliikenteen palvelutasoa.

Tällä hetkellä näyttää siltä, että kestää vuosia, ennen kuin toimialueemme joukkoliikenteen matkustajamäärät palautuvat ennalleen. Edellytyksenä tähän pääsemiseksi on joukkoliikenteen kysynnän ja tarjonnan tarjonta palautuvat riittävän samanaikaisesti, mihin tarvitaan yhteiskunnan tukea.

Johtaja

Tommi Huttunen

Jakelu

Valtiovarainvaliokunta, liikennejaosto

Tiedoksi

POS ELY L johtoryhmä
Väylävirasto

Tämä asiakirja KEHA/13544/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/13544/2022 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Huttunen Tommi 26.10.2022 08:30